

[Sundhedsministeren]

Det gælder f.eks. sikring af rent drikkevand og etablering af sikre trafik anlæg m.v. Andre virkemidler må rette sig mod enkeltpersoner. Det gælder områder som motion, ernæring og tobaksrygning.

En række indsatser rettet mod forebyggelse af de såkaldte livsstilssygdomme er de samme. Disse fællesområder er samlet beskrevet og prioriteret i ernærings-, tobaks- og alkoholpolitikken.

Hvad vil Forebyggelsesprogrammet?

Forebyggelsesprogrammet er værdigrundlaget for de kommende års øgede indsats.

Balancen mellem samfundets indsats og den enkeltes egen indsats for sin sundhed er blevet skæv – på nogle områder urimeligt skæv. Dette er en væsentlig baggrund for Forebyggelsesprogrammets prioriteringer.

Det er vigtigt, at den enkelte ser sin egen sundhed i sammenhæng. Der er desværre en tendens til, at man er mere indstillet på at leve med de sundhedsfarer og -risici, som man påfører sig selv, end med de farer og risici, som kommer udefra. Der ligger en stor og væsentlig opgave i at få skabt bevidsthed om sammenhængen i vores sundhed. Dårlige rygge opstår ofte som følge af pressede arbejdssituationer og forkerte arbejdsstillinger og redskaber på arbejdet. En del gener skyldes dog utvivlsomt manglende motion og u hensigtsmæssige kortvarige belastninger uden for arbejdstiden. Indeklima handler ikke kun om afgang fra byggematerialer m.v., men også om manglende udluftning. Ulykker handler ikke kun om sikkerhedsudstyr, men også om at følge sikkerhedsreglerne. Sund kost handler ikke kun om tilsætningsstoffer, men også om at spise f.eks. mindre fedt.

Det er dog samtidig vigtigt, at man som forbruger kan vælge et rigtigt produkt, fordi emballagen giver de nødvendige oplysninger. På arbejdspladsen skal arbejdsgiveren sikre, at de mindst farlige produkter anvendes, og at arbejdet ikke medfører sundhedsmæssige risici.

Men vor sundhed er ikke kun de andres problem og ikke kun det offentlige problem. Den er ikke mindst vores eget.

Livsstilens betydning

Trods et fald i antallet af rygere er der ikke

sket et fald i salget af cigaretter. Altså har vi fået endnu flere storrygere (15 cigaretter eller mere dagligt). Denne gruppe udgør over 700.000 mennesker. Og unge kvinder ryger mere end nogen sinde før – og mere, end unge mænd gør.

Vi får for lidt motion. En tredjedel af befolkningen får stort set aldrig motion. Det er her et vigtigt mål i forebyggelsesprogrammet, at motion bliver et naturligt element i hverdagen. Motion skal være noget, vi får – ikke noget, vi planlægger.

Det er også velkendt, at danskerne spiser for fedt og for meget. Således ligger Danmark på andenpladsen i Europa og langt over de øvrige nordiske lande, hvad angår fed mad.

Vi er også pænt med på det europæiske plan, hvad angår alkoholforbrug, med et forbrug svarende til 11,9 l ren alkohol pr. år pr. indbygger over 14 år, og vi ligger igen her langt over de øvrige nordiske lande.

I Forebyggelsesprogrammet er der redegjort for en lang række initiativer til oplysning og holdningspåvirkning.

Det er karakteristisk for sundhedsadfærd og livsstil, at vi er tilbøjelige til at tro, at den enkelte menneske ville kunne ændre adfærden, hvis blot man fik tilstrækkelig viden om de helbredsrisici, der var forbundet med den pågældende adfærd. Men i virkeligheden er der en lang række barrierer eller forhindringer for, at den enkelte menneske omsætter viden til handling.

Store grupper af befolkningen er udsat for helbredsrisici inden for disse livsstilsområder, men udviklingstendenserne i befolkningen som helhed er dog positive. Dette underbygges af resultater fra DIKE's undersøgelse fra 1987 af danskernes sundhed og sygelighed.

Det offentlige udmeldinger må først og fremmest hvile på et solidt fagligt grundlag. Udmeldingerne må ikke få karakter af frelserpolitik eller kunne opfattes som intolerante af dem, der ønsker at leve anderledes.

De skal alle anvendes under den klare forudsætning, at der altid tilbydes befolkningen klare anvisninger på den ønskede adfærd. Løftede pegefingre uden klar besked skader mere, end det gavner. Samfundets opgave bliver i den forbindelse at skabe de nødvendige forudsætninger for at gøre det sunde valg til det lette valg.

Sundhedsministeriet vil støtte det lokale arbejde ved at give klare faglige udmeldinger og